

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI DE TREBALL, MIGRACIONS I SEGURETAT SOCIAL

10065 *Reial decret 860/2018, de 13 de juliol, pel qual es regulen les activitats preventives de l'acció protectora de la Seguretat Social que han de dur a terme les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social.*

L'article 82.3 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, regula les activitats preventives de l'acció protectora de la Seguretat Social, que defineix com a prestacions assistencials a favor dels empresaris associats i dels seus treballadors dependents, així com dels treballadors per compte propi adherits, que no generen drets subjectius.

Les activitats preventives de la Seguretat Social són, en virtut de la seva naturalesa jurídica, i de conformitat amb el que estableix l'article 82.3 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, prestacions que atorga la Seguretat Social orientades al control i, si s'escau, la reducció dels accidents de treball i de les malalties professionals de la Seguretat Social. També comprenen activitats d'assessorament a les empreses associades i als treballadors autònoms per tal que adaptin els seus llocs de treball i estructures per a la recol·locació dels treballadors accidentats o amb patologies d'origen professional, així com activitats de recerca, desenvolupament i innovació que han de dur a terme directament les mútues, dirigides a la reducció de les contingències professionals de la Seguretat Social.

En conseqüència, es tracta d'una prestació de la Seguretat Social dirigida als empresaris associats i als treballadors per compte propi adherits a una mútua col·laboradora amb la Seguretat Social, orientada a controlar i, si s'escau, a reduir els accidents de treball i les malalties professionals de la Seguretat Social, i queden excloses d'aquest àmbit, atesa la seva diferent naturalesa jurídica, les activitats que regulen la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, i les seves normes de desplegament, així com els serveis atribuïts als serveis de prevenció, de conformitat amb el que disposa el capítol IV de l'esmentada Llei 31/1995, de 8 de novembre.

Atès el seu caràcter de prestació de la Seguretat Social que es finança amb càrrec a les quotes de contingències professionals, correspon a l'Estat, en virtut del que disposa l'article 149.1.17a de la Constitució espanyola, establir-ne la regulació bàsica, sense perjudici de l'execució dels seus serveis per part de les comunitats autònomes.

En aquest sentit, l'esmentat article 82.3 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social preveu que les comunitats autònomes amb competència d'execució compartida en matèria d'activitats de prevenció de riscos laborals, i sense perjudici del que estableixen els seus estatuts d'autonomia respectius, puguin comunicar a l'òrgan de tutela de les mútues les activitats que considerin que s'hagin de dur a terme en els seus àmbits territorials respectius perquè s'incorporin a la planificació de les activitats preventives de la Seguretat Social.

D'altra banda, el respecte al repartiment de competències que preveu l'article 149.1.17a de la Constitució suposa que s'estableixin aquí les bases, el contingut mínim d'aquesta prestació i la seva planificació, sense perjudici que la seva execució de caràcter anual la porti a terme, en els termes que preveu l'esmentat article 82.3 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, l'òrgan de direcció i tutela de les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social, dependent del Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social, el qual, en l'execució anual de les previsions d'aquest Reial decret, pot determinar les actuacions que es poden portar a terme en la matèria en funció de les necessitats preventives de determinades àrees, sectors o empreses en què s'hagi incrementat la sinistralitat.

En aquest context, per mitjà d'aquest Reial decret es procedeix al desplegament reglamentari del que disposa l'article 82.3 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social pel que fa a la regulació bàsica de les activitats preventives que, finançades amb càrrec a quotes de la Seguretat Social, han de dur a terme les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social en l'àmbit de l'Estat. Així, el Reial decret identifica les activitats preventives finançades amb quotes de la Seguretat Social que són, per tant, responsabilitat de l'Estat en compliment de la previsió que conté l'article 82.3 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, que preveu la realització d'aquestes activitats integrades en l'acció protectora de la Seguretat Social.

L'elenc d'actuacions que enumera l'article 2.2 del Reial decret té per objecte garantir el contingut bàsic i comú per a una atenció adequada en aquesta matèria de prevenció de riscos laborals amb càrrec a quotes de la Seguretat Social dels subjectes assegurats per una mútua col·laboradora amb la Seguretat Social.

Amb aquest Reial decret es dona compliment a la Sentència del Tribunal Constitucional 7/2016, de 21 de gener de 2016, que resol el conflicte positiu de competència 5107-2013, plantejat per la Generalitat de Catalunya respecte de la Resolució de 13 de maig de 2013, de la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social, per la qual s'estableix el Pla general d'activitats preventives de la Seguretat Social, que han d'aplicar les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social en la planificació de les seves activitats per a l'any 2013.

Així mateix, en aquest Reial decret es dona compliment als principis de bona regulació a què es refereix l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Així, pel que fa als principis de necessitat i eficàcia, aquest Reial decret es justifica per raons d'interès general, ja que el seu objecte és regular una qüestió d'interès per al conjunt de la societat que és determinar l'àmbit de les actuacions preventives finançades amb càrrec a quotes de la Seguretat Social que han de dur a terme les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social. En efecte, es tracta d'una qüestió d'interès general ja que es regulen les actuacions que s'han de portar a terme en l'àmbit de la Seguretat Social destinades a reduir la sinistralitat laboral, com a problema que afecta la societat en general.

D'altra banda, el rang legal de la norma, un reial decret, és l'adequat per procedir al desplegament de les previsions legals que conté el text refós de la Llei general de la Seguretat Social.

La norma és respectuosa amb el principi de proporcionalitat, pel fet que la regulació que s'hi conté és la necessària i imprescindible per atendre la necessitat que es pretén cobrir amb el Reial decret, la regulació de les activitats preventives que han de dur a terme les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social. Així, la norma estableix el marc jurídic de les actuacions preventives en l'àmbit de la Seguretat Social, sense que imposi ni mesures restrictives de drets ni obligacions als destinataris.

Com a garantia del principi de seguretat jurídica, el reial decret és coherent amb la resta de l'ordenament jurídic, nacional i de la Unió Europea, i genera un marc normatiu estable, predictable, integrat, clar i de certesa que facilita el seu coneixement i comprensió i, en conseqüència, l'actuació i la presa de decisions de les persones i empreses. Així mateix, els seus objectius estan clarament definits i no imposa noves càrregues administratives, i compleix així els principis de seguretat jurídica i eficiència.

Finalment, compleix el principi de transparència mentre que, amb caràcter previ a l'elaboració del projecte i de conformitat amb el que preveuen l'article 133 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, i l'article 26.2 de la Llei 50/1997, de 27 de novembre, del Govern, s'ha substanciat el tràmit de consulta pública a fi de sol·licitar l'opinió dels ciutadans i les organitzacions més representatives potencialment afectats per la norma, als quals s'ha facilitat informació en aquest sentit a través del portal web de l'aleshores Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

En el seu procés de tramitació, de conformitat amb el que preveu l'article 26.6 de la Llei 50/1997, de 27 de novembre, aquest Reial decret s'ha sotmès al tràmit d'audiència i

informació pública. Així mateix, ha rebut l'informe de la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el treball.

En aplicació de l'article 26.5 de la Llei 50/1997, de 27 de novembre, com que el projecte podria afectar la distribució de competències entre l'Estat i les comunitats autònomes, ha rebut l'informe de l'aleshores Ministeri de la Presidència i per a les Administracions Territorials.

Aquest Reial decret es dicta en virtut de les facultats atribuïdes al Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social per l'article 5.2 i per la disposició final vuitena del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, i d'acord amb la competència exclusiva que l'article 149.1.17a de la Constitució espanyola atribueix a l'Estat sobre el règim econòmic de la Seguretat Social, sense perjudici de l'execució dels seus serveis per part de les comunitats autònomes.

En virtut d'això, a proposta de la ministra de Treball, Migracions i Seguretat Social, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres a la reunió del dia 13 de juliol de 2018,

DISPOSO:

Article 1. *Objecte.*

1. Aquest Reial decret té per objecte la regulació de les activitats preventives de l'acció protectora de la Seguretat Social que han de dur a terme les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social, previstes a l'article 82.3 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre.

2. Les activitats preventives de les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social que regula aquest Reial decret són, de conformitat amb l'article 82.3 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, prestacions assistencials de la Seguretat Social que no generen drets subjectius en els seus destinataris.

Article 2. *Actuacions que han de dur a terme les mútues en la planificació de les seves activitats preventives.*

1. Les activitats que esmenta l'apartat següent s'orienten preferentment a coadjuvar en les petites empreses, així com en les empreses i sectors amb més indicadors de sinistralitat, a la millor incardinació en els plans i programes preventius de les diferents administracions competents; al desenvolupament de R+D+I i a la divulgació, l'educació i la sensibilització en prevenció d'accidents de treball i malalties professionals.

2. Les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social han de desenvolupar els programes d'activitats preventives de la Seguretat Social en el marc de les actuacions que consten seguidament:

a) Activitats d'assessorament a les empreses associades i als treballadors autònoms adherits:

1r Programes d'assessorament tècnic, prioritàriament, a pimes i empreses de sectors preferents, que comprenen la realització de visites a empreses associades en què concorrin les circumstàncies que s'estableixin cada any en les normes d'aplicació i desplegament d'aquest Reial decret.

2n Programes d'assessorament a empreses o activitats concurrents. En els centres de treball en què concorrin treballadors de dues o més empreses, inclosos contractistes i subcontractistes, o treballadors autònoms, alguna de les empreses dels quals o algun dels treballadors dels quals estigui associada o adherida a la mútua, respectivament, aquesta ha d'informar i assessorar les empreses i els treballadors autònoms implicats sobre l'aplicació dels mitjans de coordinació existents per a la prevenció dels riscos laborals.

3r Programa de difusió del servei «Prevención10.es», o servei que el substitueixi, mitjançant la realització de jornades entre les empreses associades de fins a 25

treballadors i autònoms adherits, per tal d'informar-los sobre les funcionalitats que ofereix aquest servei, que dispensa l'acció protectora de la Seguretat Social, i mostrar-los la seva utilització. Les mútues poden sol·licitar, per a l'acompliment d'aquesta activitat, la col·laboració de l'Institut Nacional de Seguretat, Salut i Benestar en el Treball, OA, MP, en la seva condició d'òrgan al qual la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social encomana la gestió directa del servei. En cas que aquest últim no tingui disponibilitat de mitjans en els diferents llocs i dates, el programa l'ha de dur a terme directament el personal de la mútua.

4t Programa d'assessorament a pimes per a l'adaptació de llocs de treball i estructures per a la recol·locació de treballadors accidentats o amb patologies d'origen professional.

b) Actuacions per al control i, si s'escau, la reducció dels accidents de treball i de les malalties professionals de la Seguretat Social:

1r Programa per assessorar sobre el control de les causes de la incidència de malalties professionals i accidents de treball.

2n Programa de control i reducció de l'alta sinistralitat en empreses, durant un període d'entre un i tres anys, per actuar sobre el nombre d'accidents i la seva gravetat en els casos i sobre el col·lectiu que determinin les normes aplicables en consideració a la sinistralitat.

c) Activitats de recerca, desenvolupament i innovació per a la reducció de les contingències professionals:

1r Elaboració d'estudis i anàlisis sobre les causes de la sinistralitat laboral i difusió de les conclusions i recomanacions que se n'obtinguin per evitar incórrer en les situacions que originen aquesta sinistralitat.

2n Col·laboració amb l'Administració de la Seguretat Social en el manteniment del sistema d'informació, notificació i registre de malalties professionals, així com en el desenvolupament de programes d'avaluació i posada al dia de la llista de les malalties.

3r Elaboració i difusió de codis de bones pràctiques per a la gestió i millora contínua de la prevenció a l'empresa a través de l'acompliment de les activitats que puguin establir cada any les normes d'aplicació i desplegament d'aquest Reial decret.

3. Totes les actuacions que han de dur a terme les mútues en la planificació de les seves activitats preventives s'han d'acomplir i executar tenint en compte la perspectiva de gènere.

Article 3. Destinatari de les activitats que han de dur a terme les mútues.

1. Són beneficiaris de les activitats per a la prevenció dels accidents de treball i malalties professionals les empreses associades i els seus treballadors dependents, així com els treballadors per compte propi adherits que tinguin cobertes les contingències esmentades, amb l'abast i en les condicions que preveuen aquest Reial decret i l'article 82.3 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social.

2. Així mateix, poden ser beneficiaris els treballadors dependents de les empreses que col·laborin en la gestió a què es refereix l'article 102.1.a) del text refós de la Llei general de la Seguretat Social.

3. Els beneficiaris d'aquestes activitats preventives no queden, en cap cas, exempts del compliment de les seves obligacions en matèria de prevenció de riscos laborals.

Article 4. Finançament i execució de les activitats preventives de les mútues.

1. En l'execució del seu pressupost anual, les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social poden destinar, dins de les disponibilitats pressupostàries que se'ls autoritzin, entre el 0,3 i l'1 per cent dels seus ingressos per les quotes efectivament cobrades relatives a les contingències professionals de l'últim exercici liquidat previ al pla d'activitats preventives. El percentatge concret a aplicar en l'exercici següent s'ha de posar

en coneixement de les mútues abans que finalitzi el mes de maig de l'exercici en què presentin l'avantprojecte de pressupostos per a l'any següent.

2. Correspon a la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social, previ informe de l'Institut Nacional de Seguretat, Salut i Benestar en el Treball, OA, MP, i consulta de les organitzacions sindicals i empresarials més representatives, determinar anualment les activitats que regula l'article 2, fet que inclou l'assignació de les prioritats en la seva execució, tenint en compte els àmbits, les empreses i/o els sectors en què sigui necessari actuar cada any en matèria de prevenció; la tutela de l'acompliment d'aquestes activitats i l'avaluació de la seva eficàcia i eficiència, així com la determinació anual del percentatge dels seus ingressos per les quotes relatives a les contingències professionals que poden dedicar a la realització de les activitats abans esmentades.

La determinació de les activitats preventives a què es refereix el paràgraf anterior s'estableix abans de l'inici de l'exercici corresponent a què es refereixi, mitjançant una resolució que ha de ser objecte de publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

En cas que la determinació de les activitats preventives a què es refereix el primer paràgraf no s'estableixi abans de l'inici de l'exercici corresponent a què faci referència, s'entén prorrogada automàticament la determinació de l'exercici anterior.

3. L'Institut Nacional de Seguretat, Salut i Benestar en el Treball, OA, MP ha de prestar l'assistència tècnica i la col·laboració necessària en l'elaboració de la determinació anual de les activitats que regula l'article 2.

Article 5. *Elaboració dels plans d'activitats preventives per les mútues.*

1. Les mútues han d'elaborar els seus plans respectius d'activitats preventives ajustant-se als programes, les activitats i les prioritats que determini anualment la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social.

En cap cas les activitats preventives que han de dur a terme les mútues poden suposar la substitució de les empreses en el compliment de les obligacions que estableix la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.

2. Els plans d'activitats preventives a desenvolupar cada any s'han de presentar, per a la seva aprovació, davant l'òrgan de direcció i tutela, en el termini que a aquest efecte estableixi la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social.

Durant el primer trimestre de l'any següent a aquell en què s'hagi desenvolupat el pla d'activitats preventives, les mútues han de facilitar a l'òrgan de direcció i tutela informació detallada sobre l'aplicació del pla.

3. Per tal de dotar de més transparència les actuacions de les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social en relació amb les activitats preventives que regula aquest Reial decret, així com garantir el dret a la informació de tots els agents involucrats en la prevenció de riscos laborals, les mútues han de publicar a les seves pàgines web respectives tant els seus plans d'activitats preventives a desenvolupar en cada any, com la seva aplicació.

Els plans s'han de publicar una vegada els hagi aprovat l'òrgan de direcció i tutela. L'aplicació dels plans s'ha de publicar al mateix temps que la mútua faciliti a l'òrgan de direcció i tutela la informació detallada sobre aquesta aplicació, que ha d'incloure específicament la informació sobre el grau d'execució de cadascuna de les mesures incloses en el pla, així com el seu cost.

Article 6. *Coordinació amb les comunitats autònomes.*

1. Les activitats preventives que consten a l'article 2.2 tenen la consideració de bàsiques, per la qual cosa són objecte d'aplicació per les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social en tot el territori nacional.

2. Sense perjudici d'això, les comunitats autònomes que tinguin competència d'execució compartida en matèria d'activitats de prevenció de riscos laborals, i sense perjudici del que estableixen els seus estatuts d'autonomia respectius, poden comunicar a l'òrgan de tutela de les mútues les activitats que considerin que s'han de dur a terme en els seus àmbits territorials respectius, atenent les especificitats i/o particularitats que

concorrin en aquests àmbits, perquè s'incorporin a la planificació de les activitats preventives de la Seguretat Social.

La comunicació a què es refereix el paràgraf anterior s'entén feta amb la posada en coneixement a l'òrgan de direcció i tutela de les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social de la norma autonòmica on es determinin les activitats que les comunitats autònomes amb competència d'execució compartida considerin que s'han de dur a terme en els seus àmbits territorials respectius.

La comunicació, si s'escau, s'ha de fer amb l'antelació suficient a fi que l'òrgan de direcció i tutela de les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social en tingui coneixement per a la seva incorporació a la norma d'execució de les activitats preventives de la Seguretat Social. En qualsevol cas, aquesta comunicació, si s'escau, s'ha de fer amb anterioritat al dia quinze de desembre de cada any.

Article 7. Extensió del Pla general a l'Institut Nacional de la Seguretat Social i a l'Institut Social de la Marina.

L'Institut Nacional de la Seguretat Social i l'Institut Social de la Marina poden interessar que es dispensin els programes i les activitats que estableix la norma que anualment adopti la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social, a favor de les empreses i els treballadors compresos en els seus àmbits de gestió respectius, i a aquestes efectes han de sol·licitar a l'òrgan de direcció i tutela de les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social l'extensió del Pla general i han de formalitzar amb aquelles convenis a aquests fins, els quals requereixen la conformitat prèvia de l'òrgan esmentat.

Disposició derogatòria única. Derogació normativa.

1. Queden derogats els articles 1.1.a), 2 i 3 de l'Ordre TAS/3623/2006, de 28 de novembre, per la qual es regulen les activitats preventives en l'àmbit de la Seguretat Social i el finançament de la Fundació per a la Prevenció de Riscos Laborals.

2. Així mateix, queden derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin al que estableix aquest Reial decret.

Disposició final primera. Títol competencial.

Aquest Reial decret té caràcter de normativa bàsica en matèria de seguretat social, dictada a l'empara del que preveu l'article 149.1.17a de la Constitució espanyola.

Disposició final segona. Facultats d'aplicació.

S'autoritza el secretari d'Estat de la Seguretat Social per dictar les disposicions que puguin ser necessàries per a l'aplicació d'aquest Reial decret.

Disposició final tercera. Entrada en vigor.

Aquest Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 13 de juliol de 2018.

FELIPE R.

La ministra de Treball, Migracions i Seguretat Social,
MAGDALENA VALERIO CORDERO